

‘Ο Αίμων αυτοχειριαζόμενος πλάι στη νεκρή ‘Αντιγόνη.
(Τού K. Gebhardt)

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ ΑΝΤΡΕΓΙΕΦ

..... ΤΡΑΓΟΥΔΩΝΤΑΣ ΤΗ “ΜΑΡΣΕΓΙΕΖΑ,,... ..

‘Ο Μιχαήλωφ ήταν ένας άνθρωπος με καρδιά λαλού και με υπομονή γαϊδάρου...

‘Όταν μιά κακή κι’ εironική τύχη τον έφοξε κι’ αυτόν ανάμεσα μας μέσα στη σκοτεινή φυλακή της εξορίας, ονόμασε αμέσως στα γέλια σαν τρελλοί. Τόσο ανόητη κι’ άστοία μιάς φάνηξε ή παρουσία του κοντά μας, σ’ ένα τέτοιο μέρος...

Κι’ ενώ έμεις γελοίσαμε, αυτός έκλαιγε, όλο έκλαιγε...

Ποτέ μου άλλοτε στη ζωή μου δεν άπάντησα άνθρωπο που νάχη στη διάθεσί του τόσα άφθονα δάκρυα και να τ’ άφηνι να κυλούν έτσι θελμηματικά από τή μάτια του, από τή μύτη του, από τή στόμα του...

‘Ο Μιχαήλωφ έβουαζε με σφουγγάρι που ήταν πάντα ποτισμένο με νερό και που έσταζε άδιάκοπα...

Πολλές φορές βέβαια, ανάμεσα σ’ έμάς τούς εξοριστούς τής Σιβηρίας, είδα ανθρώπους να κλαίνε, μα τή δάκρυά τους ήσαν τόσο ζωντανά, που θα μπορούσαν να συγανήσουν κι’ ένα δήμο...

Τ’ άντρίκια αυτά δάκρυα κάνουν τή καρδιά να μαρμάρωνται και χαράζουν στο μέτωπο αυλακιές...

Μά, όταν έκλαιγε αυτός ό ειλογορημένος Μιχαήλωφ, ή άκρη τής μύτης του κοκκίνιζε και τή μαντηλιά του γινόταν μοσσεύμα...

Βάζω στοίχημα πως κατόπι θα τή κορμάρει σ’ ένα οσούνι και θα τή στέγνωει...

Γιατί, που στο διάβολο, θάβρωσε τόσα μαντηλάκια για να τή μουσκεύη με τή δάκρυά του;...

‘Όλες τες ήμέρες τής εξορίας του, τες κενούδες κοντά στους έπιστάτες τής ύπηρεσίας και, θρονώντας άδιάκοπα, τούς παρατηνούσανε πως άδεια τον είχαν εξορίσει στη Σιβηρία.

‘Έκανε βαθιές ύποκλισεις. ‘Έκλαιγε δυνατά, ορμίζοντας πως ήταν άθώος, παρακαλούσε να ληηθόνε τή νειάτα του και ύποσώτανε πως δεν

θα ξανάβουε πιά τή στόμα του για να τραγουδήσει τή “Μαρσεγιέζα”...

‘Εδώ πρέπει να σας πώ πως ό Μιχαήλωφ ήταν στρατιώτης και τον είχαν εξορίσει στη Σιβηρία επειδή μιά μέρα είχε τραγουδήσει έντελώς άδεια στο λόγο του τον ήμνο των Γάλλων έλευσιστών.

Οι έπιστάτες όμως γελοίσαν μαζί του, όποις κι’ έμεις, και τούδιναν διάφορα κοροϊδευτικά παρατσούτλια. Συνήθως τον έλεγαν εστρά-δούζιλος.

‘Όταν ήθελαν να τον καλέσουν, τού φώναζαν έτσι :
— Βοέ σό! ‘Έλα δά!..

‘Ο Μιχαήλωφ έτρεχε με προθυία στην πρόσκλησί τους, καρτερώντας κάθε φορά ν’ άκουση μια ειχάριστη είδησι, τήν είδησι ίσως τού γνησιού του στην πατρίδα...

Οι έπιστάτες μας όμως τον περιγελοούσαν. ‘Ήξεραν βέβαια πως ήταν άθώος, αλλά τί μπορούσαν να τού κάνουν κι’ αυτοί ;

‘Εμάς τούς άλλους εξοριστούς, ό Μιχαήλωφ μάς εκολάζεσκε πάντα, γιατί φοβόταν να βρίζεται σε άκουμόνισι, αλλά κάθε φορά που ήθελε να μιάς μιλήσει, αντίκριζε τή σκληρή έκφρασί μας και τή κατεβασμένα μας μούτρα.

Ταραχμένος τότε, άρχιζε να μάς προσφωνή:
— ‘Αγατημένοι σύντροφοι και φίλοι...

‘Εμείς τότε κοινούσαμε τή κεφάλι μας και για να τον σιαζώσουμε, τού λέγαμε :

— Πρόσεξε... Μισοί να σ’ άκούσουν οι φύλακες...

‘Αμέσως ό Μιχαήλωφ έφριχνε μιά γρήγορη κλειστή πατιά προς τήν πόρτα και σόπαινε, μαζεμμένος στην άκρη του.

Ποιάς όμως μπορούσε να διατηρήσει τή σοβαρότητά του, βλέποντάς τον έτσι ;

Γελοίσαμε λοιπόν κι’ έμεις μαζί του.

γελούσαμε ακράτητα, ύστερικά, με δυνατά ξεφωνητά...

Τότε κι' αυτός έπαυσε περισσότερο θάρρος από την εθιμία μας και έβρανε για να μας μιλήσει.

Μάς μιλούσε για τα βιβλία που είχε στο σπίτι του, για τη μητέρα του, για τα μικρά του τ' αδέρφια που δεν ήξερε αν ζούσαν ακόμα ή αν πέθαναν από τη στενοχωρία τους...

Υστερά, αφού γελούσαμε κάπως αόμοια, τον διώχναμε από κοντά μας και δεν του μιλούσαμε...

"Όταν έμεινε οι άλλοι άπορησάσαμε να κρυφώσουμε άπερεια της πείνας και ν' άφηνώθαμε κάθε τροφή που θα μας έδιναν, τον Μιχαήλ τον έπασε ένας κομμάτος, άμέτρητος κι' άπειρογάτος φόβος...

"Ήθελε πολύ ο ζωμένος, να τρώει ταχτικά και φοβόταν έξισον τους έπιστάτες και τους άγατημένους τον συντρόφους, τους δημιούργησε δηλαδή και τα θύματα... Δεν ήξερε ποιόν να εύχαριστήσει... Άν εύχαριστούσε τους μέν, θα διαφεροστούσε τους δέ.

Πηγαίνονσταν λοιπόν ανάμεσα μας σαν χαμένοι και σφουγγιζόμαστε το μωστό του...

Έπαυσε ύφως άνηχο και φουτούσε με διαταγμα :

- Θά νηστήσετε πολύν καιρό ;...
- Ναι, πάρα πολύν καιρό, του άπορηθήκα έγω με σκληρότητα.
- Και δεν θά ήμате τίποτε, ποτέ, καθόλου, ούτε χουράκι ;...
- Ή μήτερος μας μάς έστειλαν κουλουράκια και δεν θα πεινάσουμε... , του είπα.

Με κτύπησε δάσπετα, κούνησε το κεφάλι του κι' άπομακρύνθηκε άναστεύοντας...

Την άλλη μέρα, χλωμός από την ταραχή του γι' αυτό που θα μάς έλεγε και που τον είχε βασανίσει δολόζηση τη νύχτα, μάς είπε :

—Άγατητοί μου σύντροφοι, θέλω να νηστήσω κι' έγω μαζί με σας...

Τότε έμεινε του άπορηθήκαμε :

- Νηστήστε μονάχος σου...
- Κι' αλήθινά νηστήστε...

Στην άρχη δεν θέλαμε να το πιστεύουμε...

Πιστεύαμε πως έτρωγε χουράκι...

Την ίδια γνώμη είχαν κι' οι φίλοι μας...

Άλλά ή διαπίστωση μας διαλύθηκε με μάς, όταν άφαισε πως τον έπασε τυφοειδής πυρετός...

Σταμάσαμε τότε τους ώμιους μας κι' είπαμε :

- Τό ζωμένο το στραβάδουλο !...
- Άλλά κάποιος από μάς —έξαινος που ποτέ του δεν γελούσε— είχε με τόσο λυπημένο :
- Είπε κι' αυτός σύντροφός μας...

"Όταν πήγαμε στο Άναρχοτήριο, όπου τον είχαν, ο φτωχός Μιχαήλ μας παραμύλιωσε...

Τ' άσπανάθητά λόγια του περιστρέφονταν στα ίδια άγατημένα θέματα του...

Μιλούσε, όπως πάντα, για τα βιβλία του, για τη μητέρα του και για τ' αδέρφια του...

Ζητούσε κουλουράκια και παραπονούσαν πως πεινούσε...

Οραζόμαστε πως ήταν άδως και παραμύλιωσε να του δοθή χουράκι...

Μιλούσε γλυκά για την πατρίδα του, την άγατημένη του Ρωσία, όπως επίσης μιλούσε και για τη Γαλλία...

Τα λόγια του μάς εστίαζάν την καρδιά.

Κι' ο πόθος μας γινόταν ακόμα μεγαλύτερος, γιατί ο φτωχός μάς είχε πως δεν υπάχει πια χουράκι έλπιδα σωτηρίας και πως σε λίγο θα πέθανε.

Αίγο προτού άτ' την τελευταία του άγωνία, ξεναύρισε όλη τη διαίτηα του πνευμάτος του.

"Ήταν ξεπλωμένος στο κρεβάτι του, άδύνατος, λιγρός κι' έβλεπε να τον τρυφώσουμε έμεις οι σύντροφοι της έξορίας του...

—Όταν πέθανε, μάς είπε ξεάνα με μωσοβισμένη φωνή, θέλω να μου τραγουδήσετε τη «Μαρσεγιέζα»...

"Ένα ξεφωνητό ξέφυγε άμέσως άπ' τα στόματα όλων μας...

Τρώγαμε από χαρά και θυμό μαζί. Άπό χαρά, γιατί βλέπαμε πως κι'

αυτός είχε ψυχή επαναστάτη, κι' από θυμό γιατί οι τύραννοι της Ρωσίας είχαν γίνει άφορηί να πέθανε.

—Τί είπατε ; τον ξεναύρισαμε με δάκρυα στα μάτια.

Κι' ο Μιχαήλ μας άπορηθηκε :

—Θέλω να μου τραγουδήσετε τη «Μαρσεγιέζα»...

Γιά πρώτη φορά τότε, καθώς έλεγε αυτά τα λόγια, τα μάτια του έβρεχαν στεγνά...

"Εμείς όμως άρχισαμε να κλαίμε όλοι μας, χωρίς ξεάφοροι...

Τα δάκρυά μας ήσαν φλογερά σαν τη φωτιά που φουρίζει τ' άγούρια...

"Όταν πέθανε, τραγουδήσαμε, σύμφωνα με την ύποθεσί μας, τη «Μαρσεγιέζα».

"Ή νεανικές φωνές μας άνηχοσαν ζωηρά κι' ένούνονταν όλες μαζί, για να τονίσουν τον ύμνο που ήθελε ο πεθαμένος σύντροφός μας...

Κι' έτσι, εκείνη τη στιγμή, αυτός ο πτωχένιος άνθρωπος με την καρδιά του λαού, παρασιτάθηκε μπροστά στα μάτια μας σαν σύμβολο. Γονατισμένοι μπροστά στο φέρετρό του, σύντροφοι και φίλοι, τραγουδήσαμε τη «Μαρσεγιέζα».

Τραγουδούσαμε, ενώ τα τριφερά μας παραμύλιωναν, τα κοντάκια κροτούσαν άπειρητικά κι' ή ασάλευτες μύτες των λογιών διευθύνονταν προς το μέρος της καρδιάς μας, της επαναστατικής καρδιάς μας...

Και το τραγερό τραγούδι άνηχοσε όλοένα δυνατό και χαρούμενο...

Κουτώντας μέσ' στ' άθλητικά χέρια μας το φέρετρο, το καταβάσαμε σιγά—σιγά μέσ' στο λάκκο...

Και δεν πάταμε να τραγουδήσει τη «Μαρσεγιέζα», δυνατά, τρελά, ξεφρενασμένα.....

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΑΝΤΡΕΠΙΕΦ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ
ΕΝΑΣ ΤΕΜΠΕΛΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΕΤΑΙ ΣΤΟ ΘΕΟ

Κύριε, νύμια ταπεινός κι' άδύναμος μπροστά σου,
Στ' άμαρτωλά τα χέρια μου ζεστή ή καρδιά και τρέμει,
Λησούση το πιο μικρό άπό τα πλάσματά σου,
Ή τρυκίμιες άγρια με δέσαν κι' οι άνέμοι.

"Ολ' ή ζωή μου τρείς γραμμές: "Ένα κομμάτι χαμένο,
Για τους άθωώπους μια φρικτή ντροπή, ένας άλητης,
Θεέ μου, ένα πλάσμα σου κοντού κι' άρρωστημένο
Κάτω άπ' τη σείρα χάρη σου αϊκτός βαρουνιοίνιτης.

Βουλεβαρδιέρος σκυθρωπός, βουβός και λυπημένος
Ταξιδεύοντης χιμαρικός με τα φτερά της νεότητος
Μέσα στον κόσμο άπόκοσμος και θλιβερός και ξένος
Σήμερα Σάτζος κι' αύριο έξάλλος Δόν-Κιχώτης.

Γύρω τα πλήθη χλωστά, όθια φριχτά κι' άγρια
Στα θολωμένα μάτια μου, διαμαντι άγνό το δάκρυ,
Εφίκο στα δόντια ανάμεσα σαν πίδα τη βλαστήμια
Κ' έτσι μοιραία πήγαινα, χωρίς σκοπό και άκρη.

Χωρίς κρεβάτι άρρωστος, χωρίς άγάπης χέρι
Νά μου χαιδέψη τα μαλλιά, δροσιά στο μωστό μου,
Άμλλητος και σκοτεινός, χωρίς κανείς να ξέρη
Ποιός όφεις τον σημάνασε άγά το θανάτο μου.

Δίχως φροντίδες τη ζωή τη διάβηκα και θέρη
Σαν λουλουδάκι ταπεινό στο χλοομένο φράχτη
Γυρίζοντας την άδειαν ή της μοίρας μου άνέμη
Κι' άνάερα λιχνίζοντας των πόθων μου τη στάχη.

Σενύχτης, νυχτογυριστής χλωμός - καλοκαιρι
Κύλησα με τα σύννεφα, περπάτησα με τ' άστρα,
Σαυρηπνιέμένο και χλωμό μ' εύρισξες χαρούμερι.
Νύχτα πως με ξεπλάνερες, τρελλή και ξελογιαστρα!

Άδουλη κι' άχαίρετη έπέλας ή ζωή μου
Τξίζετικας πάντα νηυστινής, τραγουδιότης και βλάμης
—Κύριε, ως κρίνο ποτισπασε έλγυισε ή ψυχή μου—
Τρέμουν στα κρύα μου δαχτυλά ή στεγνές μου ήδυνάμεις.

Τραγούδι, γόθο ύπεροχο, θυσία του έαυτού μου
Καίμιοι μου τρισευρητικοί, στίχοι πουλιά θλιμμένα
Ρόδα κρατώντας έφρασε ή ώρα του λυρωμού μου
Λευκά φτερά σαλεύοντας στο χάος άπλωμένα.

Τελειώσανε ή θλιβερός ή μέρες μου, νυχτώνες
—Είληψη άπάνω στο σκεβρό κι' άδύναμο κομμάτι μου—
—Άς ριζώμε την άγκυρα εδώ στο παραγάμι
Π' άράζαν τα καρδιά του στερεή φορά οι δικοί μου.

Γέρικος γάτος θα σερβώ κοντά στο κρύο τζάκι
Θά πέφτουν άπ' τους οθρανοός της μόρας τα ποτάμια.
—Φεύνομε — ή ώρα ή καλή! — ό θάνατος από διάκι
Και θα χτυπά ένα μάς φινέμπο άργά ή βροχή στα τζάμια.

ΧΑΡΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΕΝΟΣ ΑΓΓΛΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ
ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΤΕ ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΩΝ

Ίδού τί συμβουλές δίνει ένας περίφημος Άγγλος γιατρός για όσους θέλουν να φτάσουν την ηλικία των εκατό έτών, δηλαδή να γίνουν... αιώνοβιοι :

- 1) Να πίνετε κάθε πρωί, μόλις ξυπνήσετε, ένα ποτήρι νερό.
- 2) Να γυμνάξετε επί ένα τέταρτο άφοδ' ξυπνήσετε.
- 3) Να κύνετε ένα χλιαρό λουτρό κάθε βδομάδα.
- 4) Να τρώτε φρούτα στο πρόγευμά σας.
- 5) Να πλένετε πάντοτε τα χέρια σας πριν και μετά το φαγητό.
- 6) Να μωσοάτε καλά τις τρυφές και να τρώτε άργά.
- 7) Να μη σπρωίνετε ποτέ άπ' το τραπέζι υπερβολικά χορτασμένος.
- 8) Να περπατάτε μία ώρα ύστερ' από το φαγητό.
- 9) Ν' αναπνεύμε με τη μύτη κι' όζι με το στόμα.
- 10) Να μην καπνίζετε σε χώρο κλειστό.
- 11) Ν' άποφεύγετε την κατάχρηση των οίνουκαιματοδών ποτών.
- 12) Να μη σκεπάζετε στον ύπνο ούτε πολύ, ούτε λίγο.
- 13) Να κοιμάστε, έζοντας άνοιχτό ένα παράθυρο.
- 14) Ν' άκολουθείτε όσο μπορείτε τον κανόνα των 3 όταυρών, ήτοι 8 όφες έργασίας, 8 άναπαύσεως και 8 ύπνου.

ΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΤΟΥ Μ. ΝΑΡΧΑΕΛΟΝΤΟΣ

"Όταν έφρότειναν κάποτε στο Μεγάλο Ναυτολόγιο να πάη σ' ένα χωρό, ό οποίος έπρόκειτο να δοθή την 21 Ιανουαρίου, έπέτειο της καρπομώσεως του Λοιδοβίκου ΙΣΤ', φώναζε με θυμό :

—"Α, όζι! Αυτό είναι άόεδια. Έγώ ποτέ δεν θ' άπορπασίω να χορέψω την ημέρα που άνέθαβαν στην χαρμανόλια έναν εγγενή!...

Και δεν έπηγε.